

European
Reference
Network

EUROPEAN REFERENCE NETWORKS
FOR RARE, LOW PREVALENCE AND COMPLEX DISEASES

Share. Care. Cure.

COVID-19

Γενικές οδηγίες για άτομα με επιληψία

30 Μαρτίου 2020

Συγγραφείς: Επιτροπή Ευρωπαϊκού Δικτύου Αναφοράς για την Επιληψία EpiCARE

Translation : Dr Marietta Papadopoulou, Child Neurologist, Thessaloniki

COVID-19/ ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΠΙΛΗΨΙΑ

Μη διακόπτετε ποτέ την αντιεπιληπτική σας αγωγή χωρίς ιατρική οδηγία από Νευρολόγο ή Παιδονευρολόγο.

Οικογένειες και ασθενείς πρέπει να αποφεύγουν την προσέλευση σε Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών και να κατανοήσουν πως τυχόν αναβολή όλων των επισκέψεων σε νοσοκομεία, εκτός από απολύτως απαραίτητες περιπτώσεις, είναι ορθή και έχει σκοπό να αποφευχθεί ο κίνδυνος μόλυνσης του πληθυσμού. Αν χρειαστεί, καλέστε τον οικογενειακό ιατρό σας ή το θεράποντα ειδικό για την επιληψία.

Άτομα με επιληψία δεν έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο μόλυνσης από τον ιό.

Δεν υπάρχουν αυτή τη στιγμή δεδομένα που να υποστηρίζουν πως άτομα με επιληψία προσβάλλονται πιο σοβαρά από τον COVID-19 σε σχέση με άτομα χωρίς προβλήματα υγείας. Δεν έχουμε κανένα λόγο να πιστεύουμε το αντίθετο.

Δεν έχουμε καμία απόδειξη πως ο κορωνοϊός μπορεί να πυροδοτήσει κρίσεις σε άτομα με επιληψία.

Κάποιες πολύ σπάνιες μορφές επιληψίας (Rasmussen; Ηλεκτρικό Status Epilepticus στον ύπνο) που θεραπεύονται κάποιες φορές με φάρμακα που επηρεάζουν και το ανοσιακό σύστημα (για παράδειγμα, ACTH, στεροειδή, ανοσοθεραπείες) μπορεί να έχουν μεγαλύτερο κίνδυνο εμφάνισης σοβαρότερων συμπτωμάτων κατά τη διάρκεια ιογενών λοιμώξεων. Τα φάρμακα αυτά ΔΕΝ πρέπει όμως να διακόπτονται. Μια σχολαστική τήρηση επιπλέον μέτρων 'κοινωνικής αποστασιοποίησης' θεωρείται επαρκής. Αν υπάρχουν περαιτέρω ανησυχίες, τηλεφωνήστε στον ειδικό για την επιληψία ιατρό σας.

Για κάποια επιληπτικά σύνδρομα όπου οι κρίσεις μπορεί να πυροδοτούνται από τον πυρετό, ακολουθείτε τις συνήθεις οδηγίες/προφυλάξεις. Η παρακεταμόλη μπορεί να χρησιμοποιηθεί- υπάρχουν κάποιες ενδείξεις πως η ιβουπροφαίνη μπορεί να ενισχύει ή να επιδεινώνει τη λοίμωξη από κορωνοϊό και, παρόλο που δεν υπάρχουν σαφείς αποδείξεις πως αυτό αληθεύει, θα ήταν ασφαλέστερο να αποφεύγεται η χρήση της μέχρι να έχουμε παραπάνω δεδομένα στη διάθεσή μας.

Άτομα με επιληψία μπορεί να έχουν και άλλα ιατρικά προβλήματα εξαιτίας των οποίων μπορεί να κατατάσσονται ως αυξημένου κινδύνου για βαριά νόσηση από COVID-19.

Για παράδειγμα, άτομα με μειωμένη κινητικότητα, αναπνευστικές παθήσεις (συμπεριλαμβανομένου του άσθματος), σακχαρώδη διαβήτη, υπέρταση, σοβαρή καρδιακή νόσο, διαταραγμένη ανοσιακή λειτουργία εξαιτίας υποκείμενων νοσημάτων ή αγωγής, παχυσαρκία και προχωρημένη ηλικία.

Σε περίπτωση που έχετε στο σπίτι επεισόδιο παρατεταμένης επιληπτικής κρίσης, μη διστάσετε να χρησιμοποιήσετε το φάρμακο έκτακτης ανάγκης νωρίτερα από ό,τι συνήθως (για παράδειγμα, χορηγήστε μετά από 2-3 λεπτά από την έναρξη μίας τονικο-κλονικής κρίσης).

Αν ο τύπος των κρίσεων αλλάξει, θυμηθείτε να καταγράψετε με βίντεο το επεισόδιο και ζητείστε μία 'ηλεκτίμηση'.

Ηλεκτροεγκεφαλογράφημα πρέπει να διενεργείται μόνο αν αυτό κρίνεται απολύτως απαραίτητο από έναν ειδικό για την επιληψία ιατρό.

Κρατείστε μία λίστα των αντιεπιληπτικών φαρμάκων που λαμβάνετε (με λεπτομέρειες σχετικά με την ημερήσια δόση και τις συνθήκες χορήγησης). Μοιραστείτε συστηματικά αυτή τη λίστα με όποιον γιατρό συμβουλευέστε. Κάποια αντιϊικά και άλλα φάρμακα μπορεί να αλληλεπιδρούν με τα αντιεπιληπτικά φάρμακα, μειώνοντας την αποτελεσματικότητά τους ή αυξάνοντας την εμφάνιση παρενεργειών.

Δεν υπάρχει προς στιγμήν αποδεδειγμένη μείωση αποθεμάτων αντιεπιληπτικών φαρμάκων, πέρα από ειδικά ανά χώρα ζητήματα. Παρ'όλα αυτά, δεδομένων των τρεχόντων μέτρων περιορισμού, εξασφαλίστε μία τακτική προμήθεια της αγωγής σας και μην περιμένετε την τελευταία μέρα για να πάτε στο φαρμακείο. Αποθαρρύνεται η διατήρηση αποθέματος (stock) των αντιεπιληπτικών φαρμάκων στο σπίτι.

Παρακαλείστε τώρα περισσότερο από ποτέ να λαμβάνετε τακτικά την αντιεπιληπτική σας αγωγή και να μη χάνετε δόσεις. Επιπλέον, φροντίστε να ακολουθείτε έναν υγιεινό τρόπο ζωής και να αποφεύγετε παράγοντες όπως η έλλειψη ύπνου που μπορεί να ευνοήσουν την εμφάνιση ή επανεμφάνιση επιληπτικών κρίσεων.

Αν βρισκόσαστε σε διαδικασία σταδιακής διακοπής ενός αντιεπιληπτικού φαρμάκου, προτείνεται να την αναβάλετε ώσπου να συμβουλευτείτε τον ειδικό γιατρό σας. Σε περίπτωση που βρίσκεστε σε διαδικασία αλλαγής της αγωγής σας, συμβουλευτείτε πάλι το θεράποντα ιατρό σας σχετικά με την πιθανότητα αναιρέσης ή αναβολής κάποιων αλλαγών. Οι παραπάνω συστάσεις έχουν ως στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου επιδείνωσης των κρίσεων σε μία περίοδο που η διαθεσιμότητα ιατρικών υπηρεσιών μπορεί να είναι περιορισμένη.

Αν μένετε μόνος-η, βεβαιωθείτε πως έχετε μία τακτική επαφή με κάποιον συγγενή, φίλο ή ακόμα καλύτερα γείτονα αρκετές φορές την ημέρα.

Αν πάσχετε από συνοδό άγχος ή/και κατάθλιψη, καλέστε αν χρειάζεται το θεράποντα νευρολόγο/επιληπτολόγο ή/και τον ψυχολόγο ή ψυχίατρο σας.

Παιδιά που λαμβάνουν μεθυλφαινιδάτη για Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ) δεν πρέπει να διακόπτουν την αγωγή τους κατά την περίοδο του περιορισμού.

Επικοινωνία:

Σε περίπτωση που αναζητάτε **επείγουσα ιατρική συμβουλή** και θέλετε να μεταφέρουμε το αίτημά σας σε κάποιο μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αναφοράς για Σπάνιες και Πολύπλοκες Επιληψίες *EpiCARE* στη χώρα σας, μπορείτε να απευθυνθείτε στη **Συντονίστρια Νοσηλεύτρια Επιληψίας** του Δικτύου μας στο e-mail: ghe.epicare.coordination@chu-lyon.fr. Συμπεριλάβετε πληροφορίες σχετικά με την ηλικία του ασθενή και το πολύ 5-10 σειρές συνοψίζοντας το επείγον ζήτημα που αντιμετωπίζετε. Δεδομένων των προτεραιοτήτων που τίθενται από όλες τις ιατρικές ομάδες κατά τη διάρκεια της κρίσης πανδημίας, θα αναλαμβάνονται μόνο επείγοντα ιατρικά θέματα.

Παρακαλώ αναζητείστε περαιτέρω πληροφορίες σε επίσημες πηγές.

Μην πιστεύετε και αποφύγετε τη διάδοση μη έγκυρων/αναληθών πληροφοριών.

WHO: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

ILAE: <https://www.ilae.org/patient-care/covid-19-and-epilepsy/covid-19-and-epilepsy>

EPNS: <https://www.epns.info/covid-19-and-neurological-disorders/>

NHS: www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/

LICE: https://www.lice.it/pdf/vademecum_coronavirus.pdf

LFCE: <https://www.epilepsie-info.fr>

Disclaimer:

“The European Commission support for the production of this publication does not constitute endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.”

https://ec.europa.eu/health/ern_en

<https://epi-care.eu/>

